

Kod ucznia

Liczba punktów

**WOJEWÓDZKI KONKURS BIOLOGICZNY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019
STOPIEŃ REJONOWY – 02.01.2019 R.**

1. Test konkursowy zawiera 29 zadań. Są to zadania zamknięte i otwarte. Na ich rozwiązanie masz 90 minut. Sprawdź, czy test jest kompletny.
2. Zanim udzielisz odpowiedzi, uważnie przeczytaj treść zadania.
3. Wszystkie odpowiedzi czytelnie i wyraźnie wpisuj w wyznaczonych miejscach.
4. Przy rozwiązywaniu zadań zamkniętych wyboru wielokrotnego wybierz jedną, prawidłową odpowiedź i zaznacz ją krzyżykiem, np.:

A

☒

C

D

Jeżeli się pomylisz i zechcesz wybrać inną odpowiedź, to złe zaznaczenie otocz kółkiem ☒, po czym skreśl właściwą literę, np.:

A

☒

☒

D

5. W innych zadaniach samodzielnie sformułuj odpowiedź i wpisz ją lub wykonaj zadanie zgodnie z instrukcją zawartą w poleceniu.
6. Test wypełniaj długopisem, nie używaj korektora, ołówka ani gumki. Nie komunikuj się z innymi uczestnikami konkursu.
7. Sprawdź wszystkie odpowiedzi przed oddaniem testu.
8. Nie podpisuj testu, zostanie on zakodowany.
9. Brudnopis, dołączony do testu, nie podlega ocenie.

Zadanie 1. (1 p.)

Przykładem rośliny, u której wytwarza się łagiewka pyłkowa jest

- A. skrzyp polny.
- B. cis pospolity.
- C. salwinia pływająca.
- D. mech torfowiec.

Zadanie 2. (1 p.)

Wybierz zdanie, które **poprawnie** określa rolę glukagonu w reakcji organizmu ludzkiego na spadek poziomu cukru we krwi.

- A. Spowalnia rozkład glikogenu.
- B. Przyspiesza magazynowanie cukrów w wątrobie.
- C. Obniża poziom glukozy we krwi.
- D. Przyspiesza rozkład glikogenu.

Zadanie 3. (1 p.)

W budowie ślimaka winniczka możemy wyróżnić

- A. serce w worku trzewiowym.
- B. dwie pary oczu.
- C. kłująco-ssący aparat gębowy.
- D. tchawki jako narząd oddechowy.

Zadanie 4. (1 p.)

„Ta bakteria przyczynia się m.in. do wytwarzania witamin w organizmie człowieka oraz hamuje rozwój drobnoustrojów chorobotwórczych w miejscu, które zasiedla.”

Powyższy opis dotyczy

- A. krętka białego.
- B. laseczki tęcza.
- C. pałeczki okrężnicy.
- D. pałeczki Salmonelli.

Zadanie 5. (1 p.)

Tkanką roślinną twórczą odpowiedzialną za przyrost rośliny na grubość jest

- A. stożek wzrostu korzenia.
- B. korek.
- C. miazga.
- D. stożek wzrostu łodygi.

Zadanie 6. (1 p.)

Przykładem modyfikacji liści roślin są

- A. ciernie śliwy tarniny.
- B. ssawki jemioly.
- C. rozłogi truskawki.
- D. wąsy czepne groszku.

Zadanie 7. (1 p.)

Akromegalia jest chorobą spowodowaną

- A. niedoborem hormonu wzrostu w dzieciństwie.
- B. nadmiarem hormonu wzrostu u osób dorosłych.
- C. niedoborem hormonu wzrostu u osób dorosłych.
- D. nadmiarem hormonu wzrostu w dzieciństwie.

Zadanie 8. (1 p.)

Rozmnażanie za pomocą zarodników jest charakterystyczne dla

- A. konwalii majowej.
- B. olszy czarnej.
- C. pantofelka.
- D. skrzypu polnego.

Zadanie 9. (1 p.)

Skutkiem niedoboru witaminy B₁₂ jest

- A. osteoporoza.
- B. niedokrwistość.
- C. szkorbut.
- D. osłabienie i zanik mięśni.

Zadanie 10. (1 p.)

Padalec jest beznogim kręgowcem. Które z poniższych sformułowań określa wyłącznie cechy padalca?

- A. Zmienność ciepłota i brak błon płodowych.
- B. Zapadanie w stan hibernacji i obojnactwo.
- C. Umiejętność odrzucania ogona i wykształcenie gąbczastych płuc.
- D. Sucha, pokryta łuskami skóra i obecność rozwoju złożonego.

Zadanie 11. (1 p.)

Wybierz zestaw, w którym wymieniono wyłącznie choroby wirusowe.

- A. Różyczka, odra, świnka.
- B. Grypa, angina, wścieklizna.
- C. AIDS, kiła, borelioza.
- D. Ospa, gruźlica, rzeżączka.

Zadanie 12. (1 p.)

Cechą wspólną mchów i paproci jest

- A. wykształcenie korzeni.
- B. zapłodnienie przy udziale wody.
- C. dominacja gametofitu.
- D. pobieranie wody za pomocą liści.

Zadanie 13. (1 p.)

Niska temperatura powietrza powoduje, że w skórze człowieka

- A. zwiększa się wydzielanie potu.
- B. zwężają się naczynka krwionośne.
- C. zwiększa się produkcja melaniny.
- D. rozszerzają się naczynka krwionośne.

Zadanie 14. (1 p.)

Wśród pierwotniaków spotkać można pasożyty, które przenoszone są przez inne zwierzęta. Na przykład samica komara widliszka przenosi

- A. toksoplazmę.
- B. świdrowca gambijskiego.
- C. rzęsistka pochwowego.
- D. zarodźca malarzyczego.

Zadanie 15. (1 p.)

Zaznacz zdanie, które **błędnie** charakteryzuje czynności życiowe grzybów.

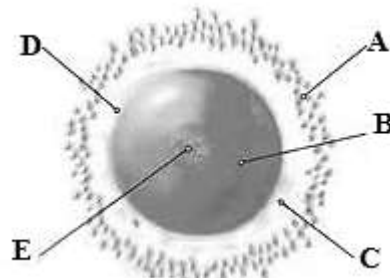
- A. Niektóre z nich wykazują właściwości bakteriobójcze i służą do produkcji leków.
- B. Mogą rozmnażać się bezpłciowo, np. przez pączkowanie lub fragmentację.
- C. Będąc saprobiontami odżywiają się martwymi szczątkami organicznymi.
- D. Żyjąc w symbiozie z drzewami powodują ich odwodnienie i obumieranie.

Zadanie 16. (1 p.)

Rysunek przedstawia budowę komórki jajowej.

Literą A oznaczono

- A. błonę komórkową.
- B. materiał genetyczny.
- C. wieniec promienisty.
- D. osłonkę przejrzystą.

Zadanie 17. (1 p.)

Wysokoenergetycznym cukrem prostym jest

- A. glukoza.
- B. skrobia.
- C. celuloza.
- D. chityna.

Zadanie 18. (1 p.)

Wirusa żółtaczki wyróżnia

- A. obecność materiału genetycznego otoczonego ścianą komórkową.
- B. rozmnażanie bezpłciowe przez podział poprzeczny.
- C. przeprowadzanie oddychania beztlenowego.
- D. uaktywnianie się dopiero po kontakcie z żywicielem.

Zadanie 19. (1 p.)

Przystosowaniem pijawki do pasożytnictwa jest

- A. pobieranie pokarmu całą powierzchnią wilgotnego ciała.
- B. wydzielanie substancji zapobiegającej krzepnięciu krwi.
- C. życie w wodach o wysokim stopniu zasolenia.
- D. brak zdolności przemieszczania.

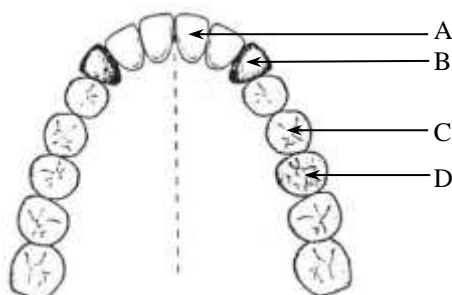
Zadanie 20. (1 p.)

Rozwojowi czerniaka skóry można zapobiec

- A. przestrzegając odpowiedniej diety.
- B. unikając korzystania z solarium.
- C. używając ciepłej wody podczas kąpieli.
- D. unikając kontaktu z substancjami, które nas uczulają.

Zadanie 21. (4 p.)

Schemat przedstawia rozmieszczenie zębów na łuku zębowym.

I. Nazwij rodzaje zębów oznaczone symbolami:

A - .....

D - .....

II. Podaj symbole zębów (spośród A-D), których podstawową rolą jest rozcieranie pokarmu.

.....

III. Rysunek przedstawia

- A. 4 siekacze i 4 kły.
- B. 2 kły i 6 zębów przedtrzonowych.
- C. 4 siekacze i 4 zęby trzonowe.
- D. 2 kły, 4 zęby przedtrzonowe.

IV. Przyczyną próchnicy jest

- A. systematyczna kontrola uzębienia u stomatologa.
- B. tworzenie się kwasów po posiłku bogatym w cukier.
- C. spożywanie produktów zawierających wapń, fosfor i fluor.
- D. częste mycie zębów.

Zadanie 22. (1 p.)

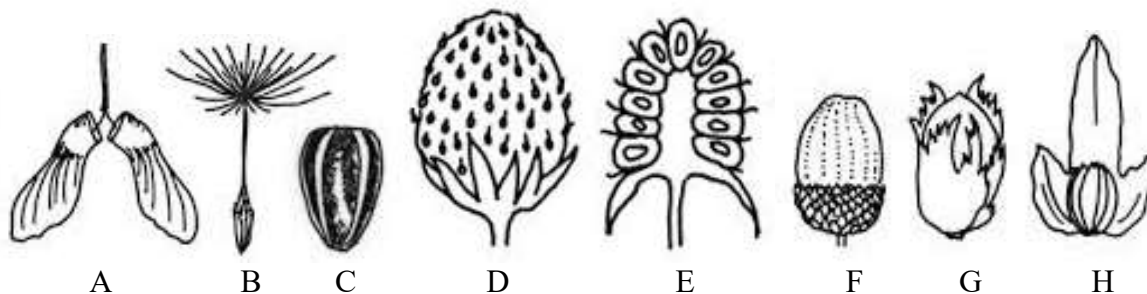
Wpisz do tabeli podane poniżej białka, zgodnie z ich pełnioną funkcją.

hemoglobina, tripsyna, rodopsyna, miozyna

Nazwa białka	Pełniona funkcja
	Znajduje się w komórkach mięśni i przyczynia się do ich skurczu.
	Trawi białko.
	Odpowiada za rejestrowanie natężenia światła.
	Bierze udział w transporcie tlenu.

Zadanie 23. (2 p.)

Rysunek przedstawia typy owoców, które wykazują się różnym sposobem rozsiewania nasion: przy udziale wiatru lub przy udziale zwierząt.

Uzupełnij tabelkę, wpisując właściwy symbol owocu (A-H) oraz nazwę sposobu rozsiewania (zwierzęta lub wiatr).

Nazwa rośliny	Symbol owocu (A-H)	Sposób rozsiewania
Truskawka		
Mniszek lekarski		
Dąb szypułkowy		
Klon jawor		

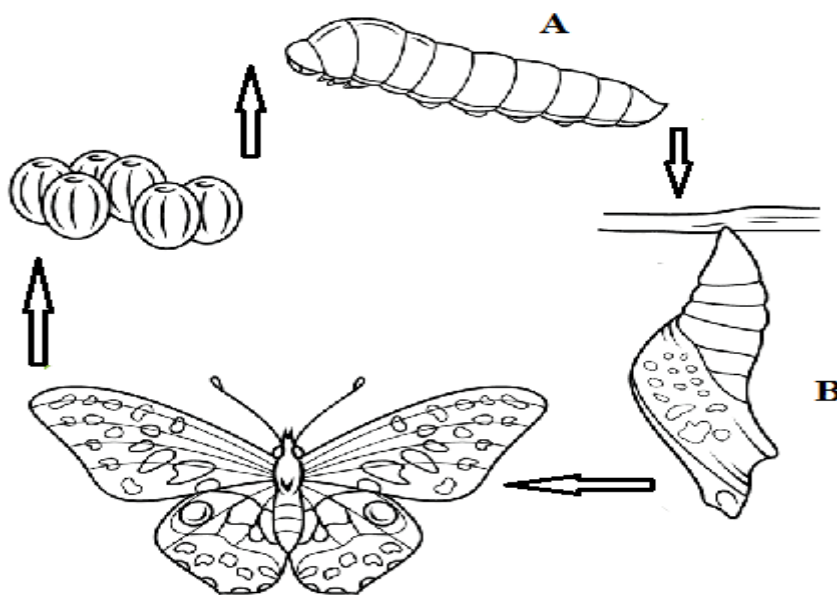
Zadanie 24. (2 p.)

Oceń prawdziwość poniższych zdań, wpisując znak „+” w odpowiedniej rubryce tabeli (P – prawda, F – fałsz).

Zdanie	P	F
Ośrodki w płacie potylicznym kory mózgu człowieka sterują widzeniem i rozumieniem słów.		
Anginę charakteryzuje głównie długotrwały kaszel uszkadzający pęcherzyki płucne, do których przedostaje się krew.		
Wśród dwunastu par żeber człowieka dwie pary stanowią żebra rzekome.		
Wchłanianie zwrotne w nefronach nerek jest pierwszym etapem oczyszczania krwi, w którym powstaje mocz pierwotny.		

Zadanie 25. (3 p.)

Schemat przedstawia cykl rozwoju motyla.

I. Nazwij stadia rozwoju oznaczone symbolami:

A - .....

B - .....

II. Wskaż poprawny wiersz dotyczący cyklu rozwoju i budowy motyla.

Lp.	Typ przeobrażenia	Proces płciowy	Cechy budowy postaci dorosłej
A.	przeobrażenie niezupełne	jajorodność	posiada 2 pary skrzydeł
B.	przeobrażenie zupełne	jajorodność	ciało jest podzielone na głowę, tułów i odwłok
C.	przeobrażenie niezupełne	jajorodność	posiada 1 parę oczu i jedną parę czułków
D.	przeobrażenie zupełne	jajorodność	posiada 4 pary odnóży kroczych

III. Spośród podanych wyrażen podkreśl tylko te dwa, które są wspólną cechą trzech grup stawonogów: owadów, skorupiaków i pajęczaków.

*obecność płaszcza, życie tylko w środowisku lądowym, stawy w odnóżach kroczych,
ramiona z przyssawkami, szkielet wewnętrzny, promienista symetria ciała,
ciało pokryte chitynowym oskórkiem, nieparzyste odnóża krocze*

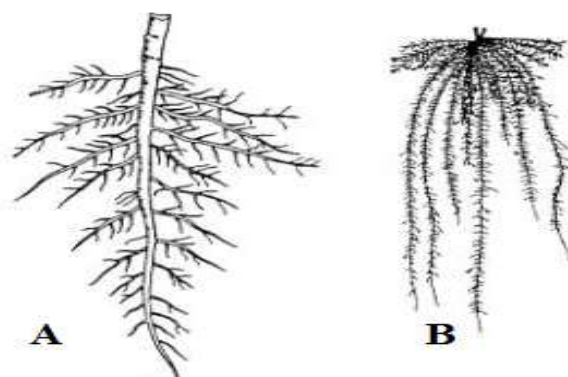
Zadanie 26. (3 p.)

Przyporządkuj pojęcia (1-6) do odpowiednich opisów (A-G).

1. akomodacja oka	A. rozwój zarodka z niezapłodnionego jaja
2. okwiat	B. reguluje przemianę cukrów w organizmie
3. partenogeneza	C. składa się z kielicha i korony
4. samozapłodnienie	D. zmiana średnicy źrenicy
5. kortyzol	E. połączenie komórki jajowej z plemnikiem tego samego osobnika
6. progesteron	F. zmiana kształtu soczewki
	G. umożliwia rozwój płodu
- .....

Zadanie 27. (1 p.)

Rośliny mogą wykształcić dwa zupełnie różne systemy korzeniowe, które prezentują poniższe rysunki.

Rozpoznaj systemy korzeniowe oraz uzupełnij tabelkę wpisując symbol rysunku (A-B) i nazwę systemu korzeniowego.

Nazwa rośliny	Symbol rysunku	Nazwa systemu korzeniowego
trawa		
fasola		

Zadanie 28. (3 p.)

I. Wskaż 3 poprawne informacje dotyczące żył zdrowego człowieka.

- A. Mają cienkie ściany umożliwiające wymianę substancji między krwią, a tkankami.
- B. Transportują krew z serca do płuc.
- C. Posiadają zastawki zapobiegające cofaniu się krwi.
- D. Żyła główna transportuje odtlenowaną krew do prawej komory serca.
- E. Mają ściany zbudowane z trzech warstw komórek.
- F. Żyłami płucnymi płynie natlenowana krew do lewego przedsionka serca.
- G. Transportują krew pod bardzo wysokim ciśnieniem.
- H. Podczas krwotoku wypływa z nich jasnoczerwona krew.

Poprawne informacje: .....

II. Profilaktyką nadciśnienia tętniczego może być

- A. dieta bogata w tłuszcz.
- B. siedzący tryb życia.
- C. spożywanie produktów zawierających sól.
- D. unikanie sytuacji stresowych.

III. Do konfliktu serologicznego może dojść w sytuacji, gdy

- A. matka oraz ojciec dziecka mają grupę krwi Rh+.
- B. matka dziecka ma grupę krwi Rh-, a ojciec Rh+.
- C. matka dziecka ma grupę krwi Rh+, a ojciec Rh-.
- D. matka oraz ojciec dziecka mają grupę krwi Rh-.

Zadanie 29. (1 p.)

Choroba to stan zaburzenia homeostazy w organizmie człowieka. Do podanych poniżej chorób (1-3) przyporządkuj właściwy sposób leczenia (A-D).

1. Nowotwór	A. szczepienia
2. Gruźlica	B. spotkania grup AA
3. Alkoholizm	C. antybiotyk
	D. radioterapia

.....

***Brudnopis** (nie jest oceniany)*